

СИНОПТИЧКА АНАЛИЗА СЕПТЕМБАР 2020.

(Мјесец септембар 2020.године.)

9/2020

Бања Лука, септембар 2020.

*Република Српска
Влада Републике
Српске
Министарство
пољопривреде,
шумарства и
водопривреде*

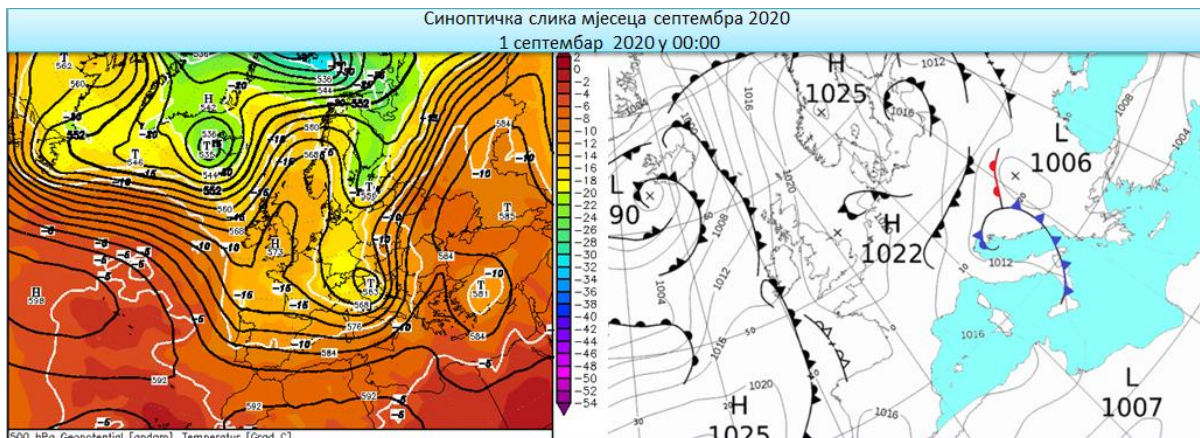
.....
*Републички
хидро
метеоролошки
завод
Републике
Српске*

СИНОПТИЧКА АНАЛИЗА СЕПТЕМБАР 2020.

Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске

1. ДЕКАДА

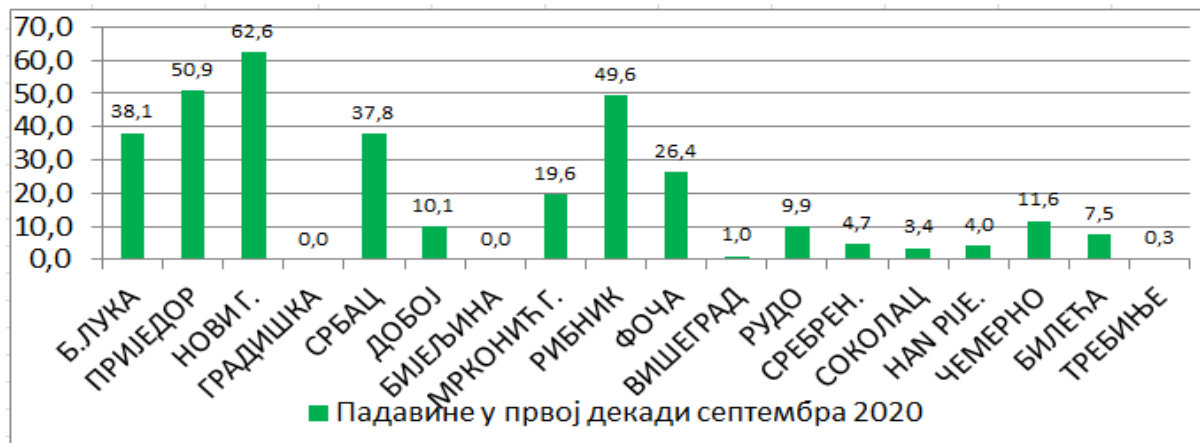
Почетак прве декаде мјесеца септембра је био у знаку утицаја циклонске циркулације која се крајем августа формирала у Ђеновском заливу и дала обилне падавине. Да није тих падавина, које су због начина уписивања у климатолошке дневнике, уписане у први септембар, и прва декада септембра би била практично у многим мјестима без падавина (сува), као што је то било у Семберији и доњем Подрињу.

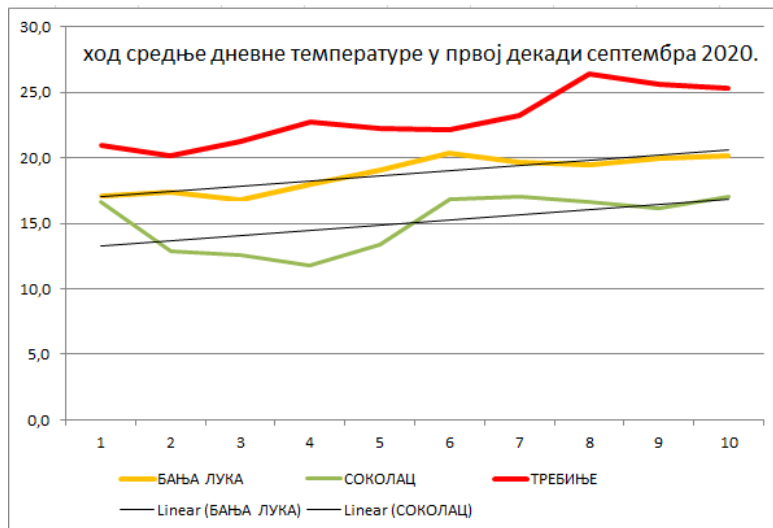
Првог септембра је велике количине падавина било на западу и сјеверозападу: Нови Град 58,7; Приједор 49,9; Србац 37,8 и Градишка 29,1 l/m²*, што је допринјело измјењеној слици укупне количине за септембар мјесец, будући да је наредних 20 дана било без падавина, тј. владала је суша.

*падавине за одређени дан су падавине од 06 часова претходног дана до 06 GMT (средњеевропско вријеме) часова наредног дана.

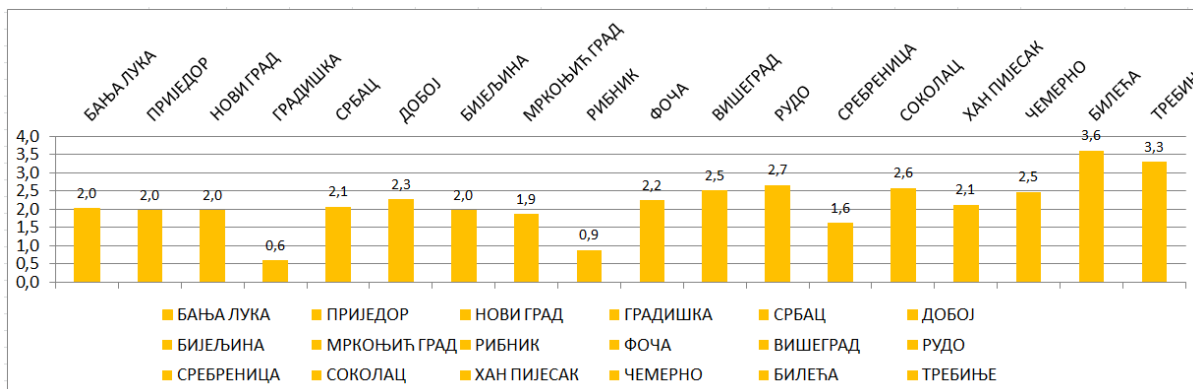
Након тога, од другог септембра успостављало се сјеверозападно висинско струјање, а од четвртог је јачао термобарички гребен, па је било веома топло, а шестог су максималне температуре се у многим мјестима приближиле тридесетом подеоку, а у Херцеговини и горњем Подрињу је било вруће уз температуру од 30,8°C, измјерену седмог септембра у Вишеграду. Тог дана је слабио висински гребен, стурјање постајало југозападно уз пад геопотенцијала и промјену адвекције на мало свјежију, па је на западу тада најнижа максимална температура била 18,5°C у Рибнику, а у Бањалуци 21,7°C. Фронтална линија са запада се расплинула изнад Алпа, па се у нашим крајевима манифестовала само у облачности и колебању температуре. Од осмог смо поново имали раст температуре.

Средња температура прве декаде августа је имала позитиван тренд, мада су јутарње температуре осликавале свјежа јутра, на планинама на истоку и хладна, када је у Сокоцу четвртог септембра Тмин. била 2,8°C. На југу је било вруће са једном тропском ноћи и шест дана са температуром изнад 30°C. У требињу је десетог, забиљежено 33,9°C.

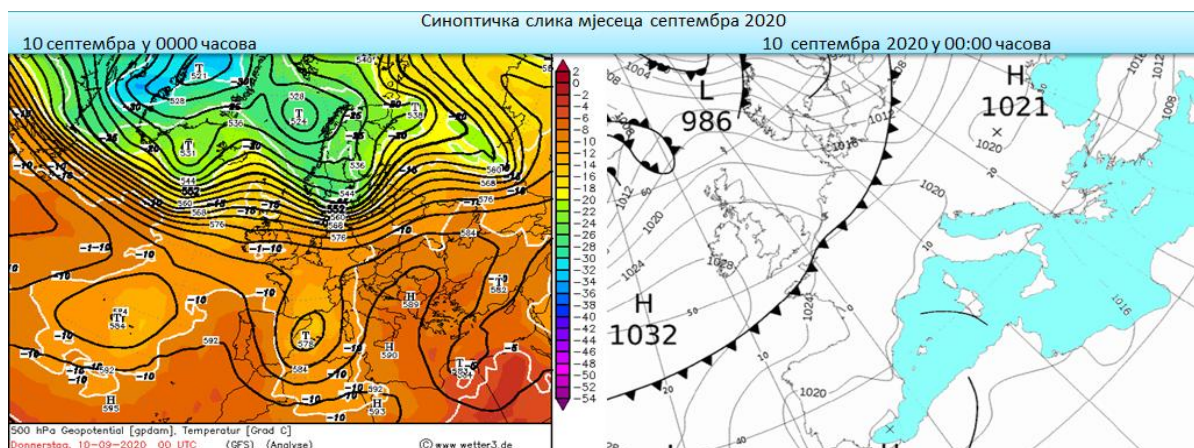

Табела која слиједи показује одступање од средње вриједности за август мјесец, у првој декади септембра. У свим мјестима је температура била изнад просјека, па чак и на планинама за 2 степена целзијуса. На југу се наставило љето с температуром вишом од просјека за више од три степена целзијуса. И у осталим предјелима су дневне температуре биле љетње и изнад просјека.

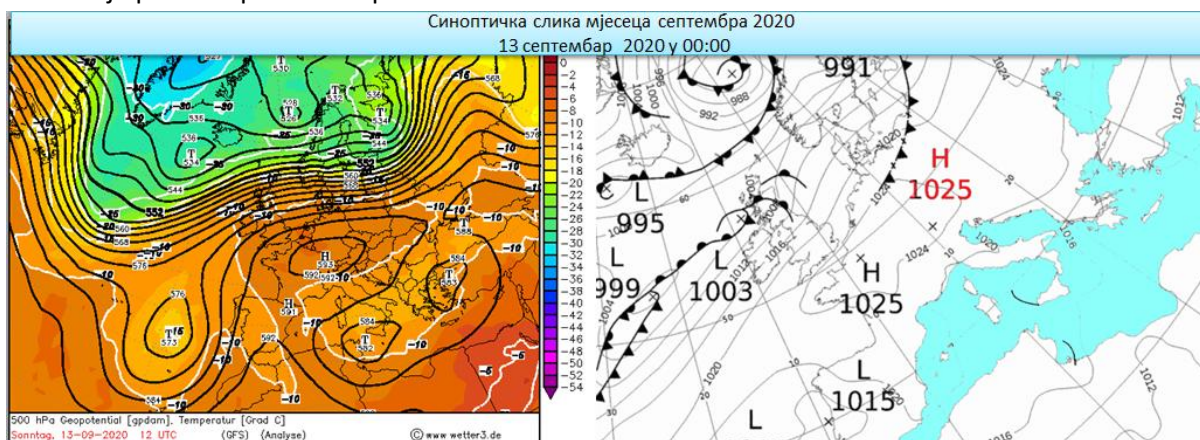

2. ДЕКАДА

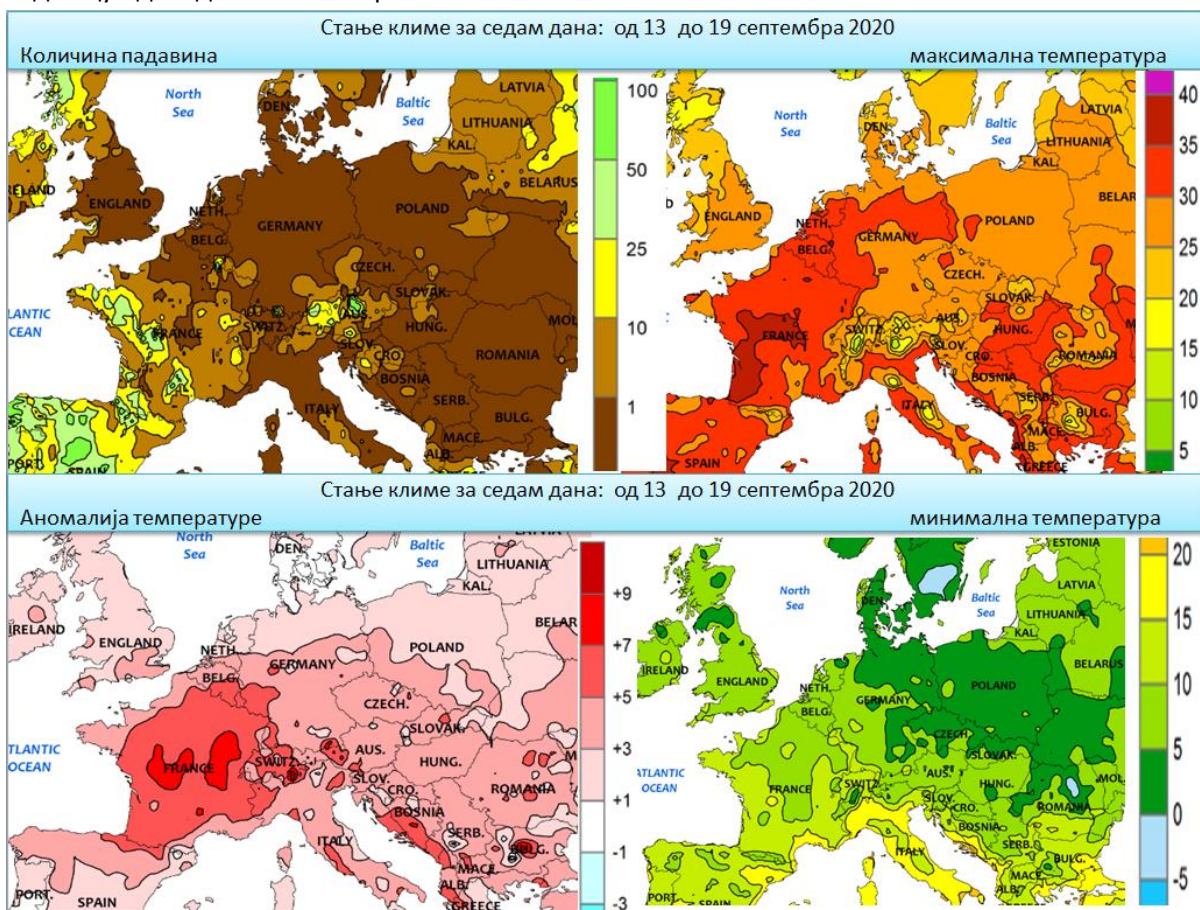
На почетку друге декаде изнад Балкана се успоставио „омега“ систем термобаричког гребена, што је условило притицање топлог ваздуха с југа Медитерана и Африке. Било је веома топло, на југу и сјеверу у појединим мјестима и вруће.

У наредним данима се термобарички гребен полако трансформисао, притисак у приземљу је био повишен, али је лагано опадао. У западном Медитерану висински циклон се одржавао и премјештао према истоку. Све то је условљавало стабилне временске прилике на Балкану и у средњој Европи, уз топло љетно вријеме. Око тринаестог септембра струјање је условило јачање азорског антициклона, што нашим крајевима доноси топло и сунчано вријеме. Поново је растао приземни притисак.

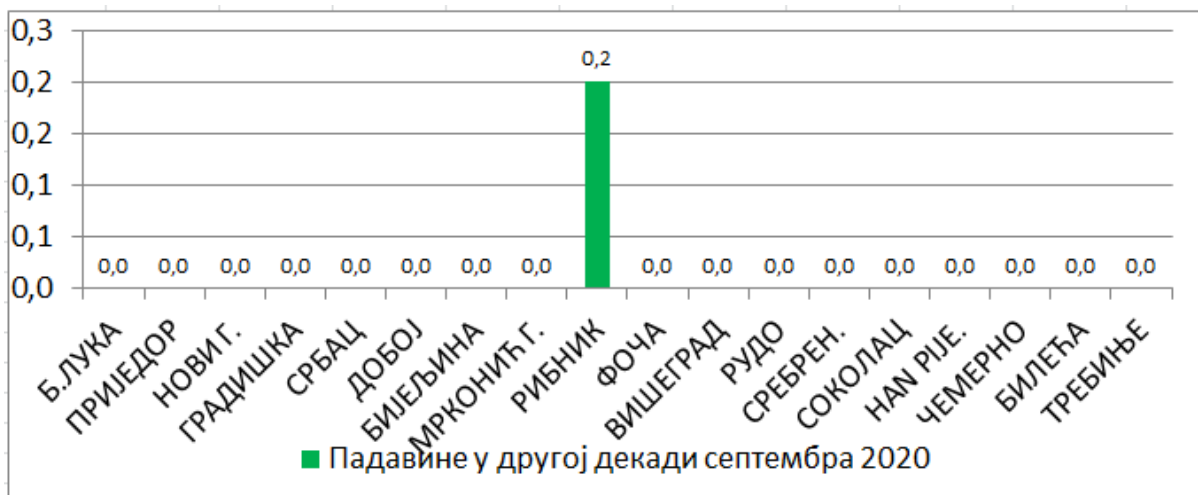

Азорски антициклон је блокирао притицање свјежијег ваздуха са сјевера и њега потиснуо сјеверније, тако да је било изнадпросјечно топло за већи дио Европе и суво. Климатске карактеристике тог периода се могу видјети на слици која слиједи а осликава седмицу од 13 до 19 септембра.

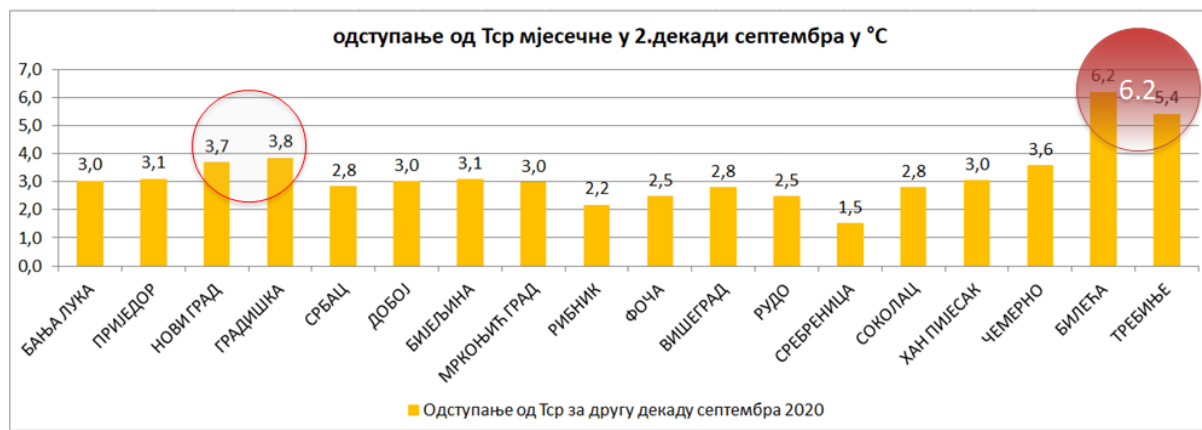

С највишим температурама је било у Француској дијелом Шпанији, Њемачкој, и изнад источног Балкана. Изнадпросјечно топло је било изнад наших крајева, а у Француској је било топлије за више од седам степени од просјека. Суво је било на Балкану, изнад апенинског полуострва, на истоку и у средњој Европи. И минималне температуре су биле угодне и прилично уједначане у

већем дијелу Европе. Иако је климатолошки љето завршило, календарски је и даље било у правом смислу те ријечи, за цијелу Европу.

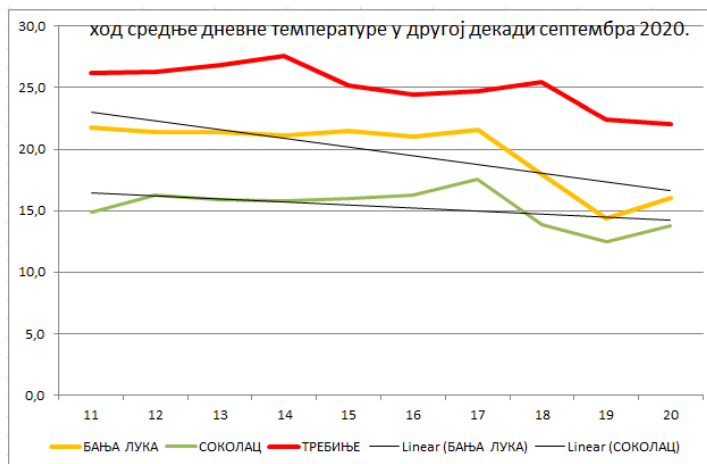

Падавина у другој декади није било, што се види на графикону изнад, па је укупно то био период од 20 сувих дана, за већину предјела у нашој земљи.

Горњи графикон показује одступање од Тс мјесечне за другу декаду септембра 2020.године. Свуда је било топлије од просјека, а знатно топлије од просјека је било у Херцеговини до 6,2°C, колико је било за Билећу. На сјеверу биљежимо текође доста топлије од просјека: Градишка је имала температуру у другој декади септембра за 3,8°C, изнад просјека.

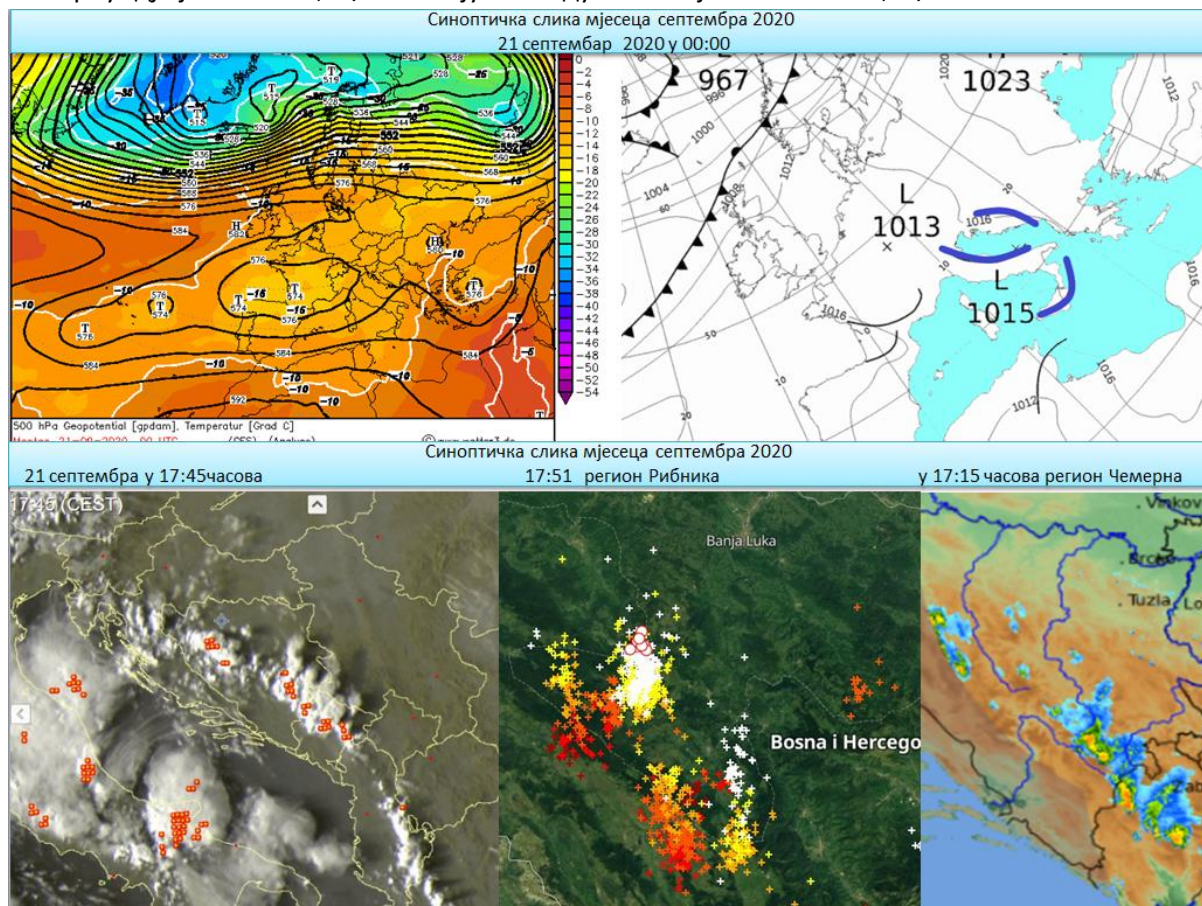
Графикон са десне стране показује дневни ход средње температуре ваздуха у другој декади мјесеца септембра 2020. године, за изабране станице. И у овом периоду тренд температуре је био негативан, што је уобичајено за септембар, али са вриједностима изнад просјечних. Било је вруће, а врућина је јењавала према крају декаде (око 19.септембра).

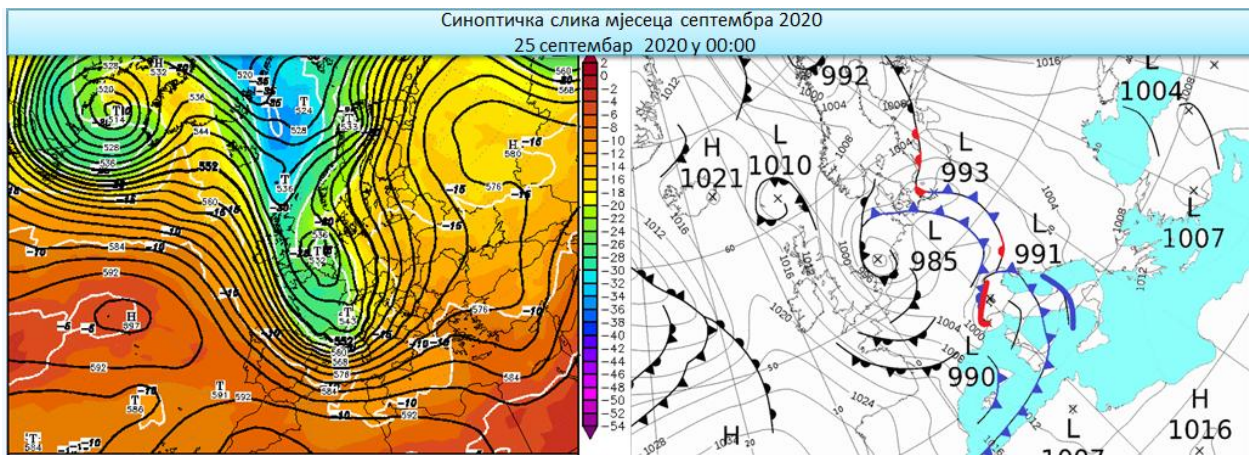
На југу је било осам дана с температуром изнад 30°C, али и на сјевероистоку, Бијељина је имала седам дана, Добој пет а Бањалука три дана. Максимална забиљежена температура је била у Требињу 13.септембра 35,7°C, што је мало испод апсолутног максимума, који је забиљежен 2015.године и износио 36,7°C.

3.ДЕКАДА

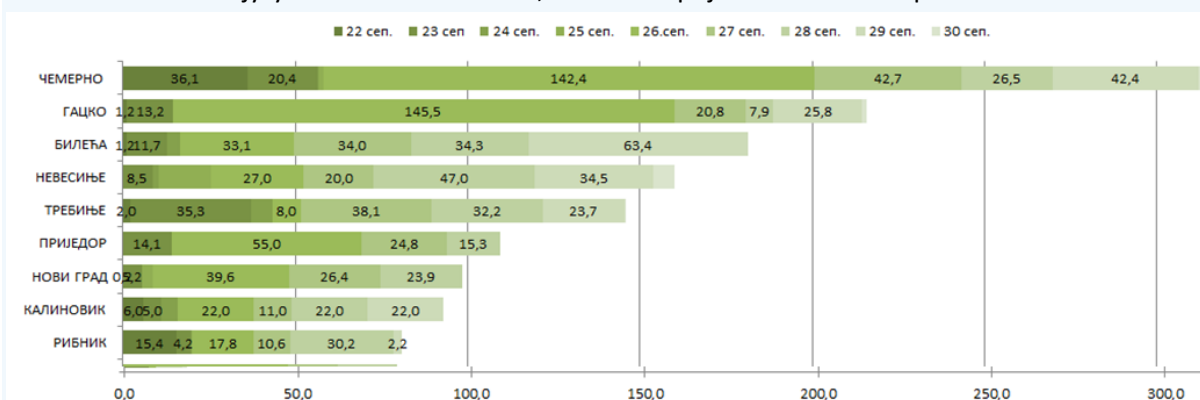
Нарушавање термобаричког гребена изнад Европског континента се одвијао полагано, пар дана на крају друге декаде, те почетком треће. Успостављање слабог југозападног струјања уз плитку висинску долину и притицање свјежијег и влажнијег ваздуха одиграо се 22.септембра, па су тад забиљежене и прве падавине након дугог сушног периода. Дошло је до лабилизације атмосфере уз пљускове у централном планинском појасу, а били су обилнији на Чемерну гдје је пало $36,1 \text{ l/m}^2$ а на југозападу Рибник је биљежио $15,4 \text{ l/m}^2$.

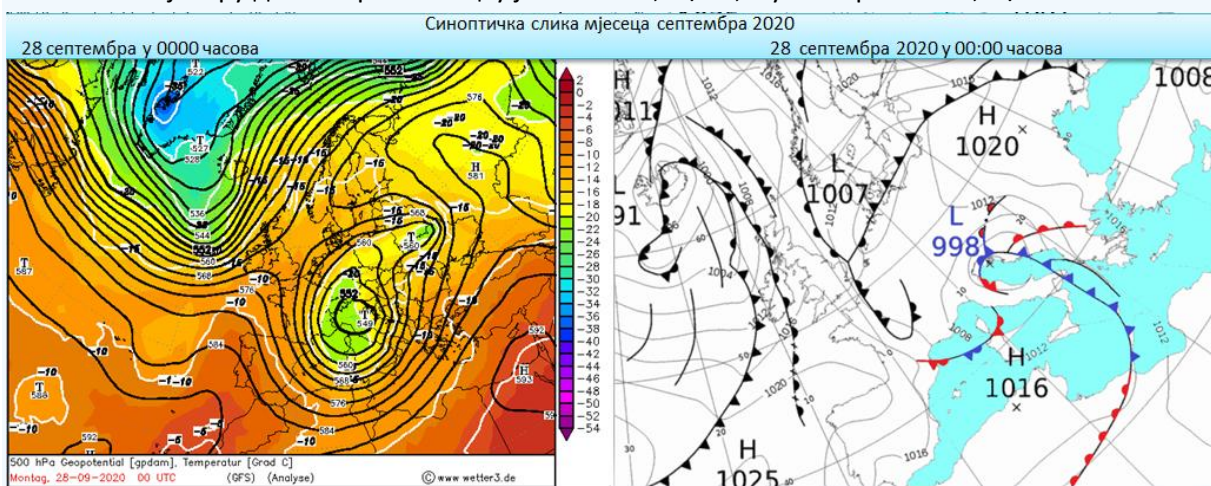
Након тога наступа период врло нестабилног времена с честим грмљавинским процесима и обилним пљусковима посебно у високој Херцеговини и региону Чемерна, вододијелници савског и јадранског слива. Већ 22.септембра по висини пада геопотенцијал уз слабо дивергентно зонално струјање, након чега се успоставља слабо југозападно струјање. У Западном Медитерану и његовом сјеверном залеђу одвија се слаба циклонска циркулација. У приземљу било је слабоградијентно поље притиска око нормале (1014 hPa (mb)). У таквој ситуацији преовладавало је вријеме са сунчаним интервалима уз послеподневну лабилизацију атмосфере, што је условило локане пљускове и грмљавину, углавном у централном планинском појасу и Крајини. И наредни дани доносе слично вријеме уз честе пљускове с грмљавином. Јаче погоршање времена се одвија 25.септембра када се дубока долина спушта долином Роне у Ђеновски залив а наши крајеви се налазе на предњој стани тог система. Процес се наставља формирањем висинског циклона у сјеверном Јадрану, чији се центар затим премјешта према Алпима. Припадајући хладни фронт у склопу плитког приземног циклона (**у центру 995 hPa (mb)**), је с мора прешао на копно, на путу према сјевероистоку Балкана.

До краја 26.септембра наши крајеви су били под утицајем оклудованог фронта који је давао обилне и континуиране падавине. Овај циклон је егзистирао изнад сјеверног Медитерана уз присуство хладног ваздуха. Алпи су као баријера учинили да се висински циклон задржи јужније, регенерише и да серију од пет до осам дана с падавинама, које су по количини кише на југу биле веома обилне, чак и историјске за септембар.

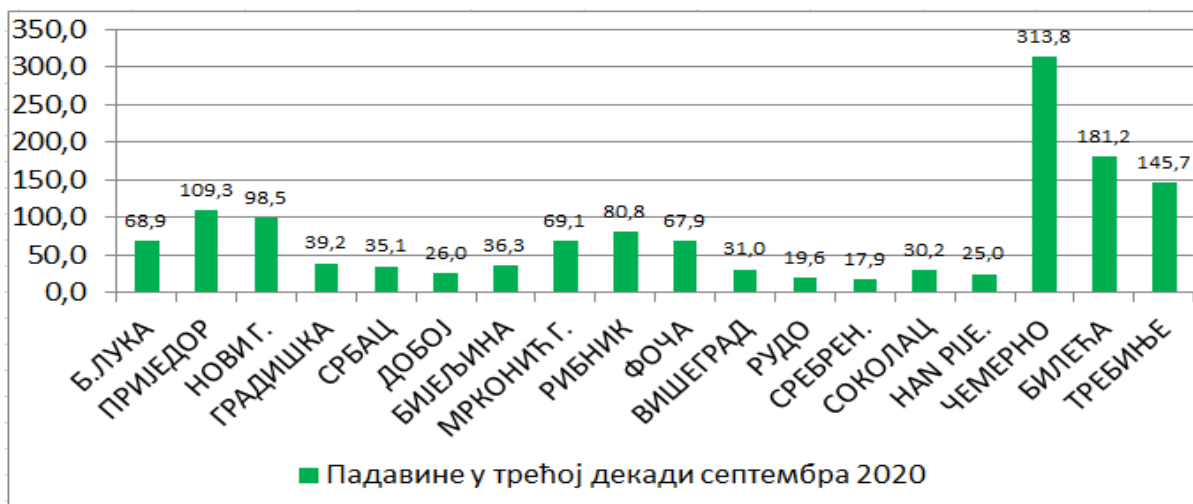
Двадесет петог септембра су биле најобилније падавине за дио високе Херцеговине и планине на сјеверу до Чемерна. У Гацку је пало 145,5 l/m², а у Чемерном 142,4 l/m².

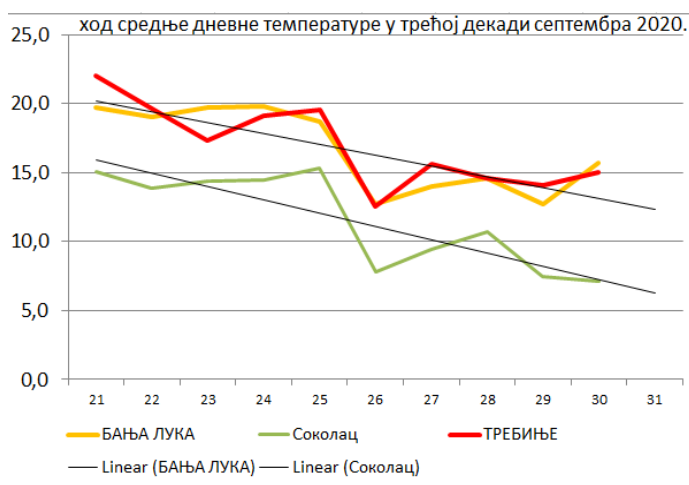
Двадесетседмог септембра се регенерисао висински циклон у сјеверном Медитерану, с припадним приземним у Лигуријском мору. У наредних 24 часа у југозападној висинској струји он се преко Италије пребацио у Јадран, дајући поново обилне падавине, посебно у приобалном дијелу. Свој пут је наставио на копну западног Балкана, гдје је оклудовао и задржао се и наредна два дана, трансформишући се, попуњавајући и премјештајући се према Црном мору. У том периоду од три дана у Херцеговини је пало нових 102,2 l/m² у Требињу, те 113,3 l/m² на Чемерну.

Доњи граф даје количину падавина у трећој декади септембра мјесеца. Чемерно је забиљежило 325,4 l/m², што је историјски максимум падавина за септембар мјесец за Чемерно.

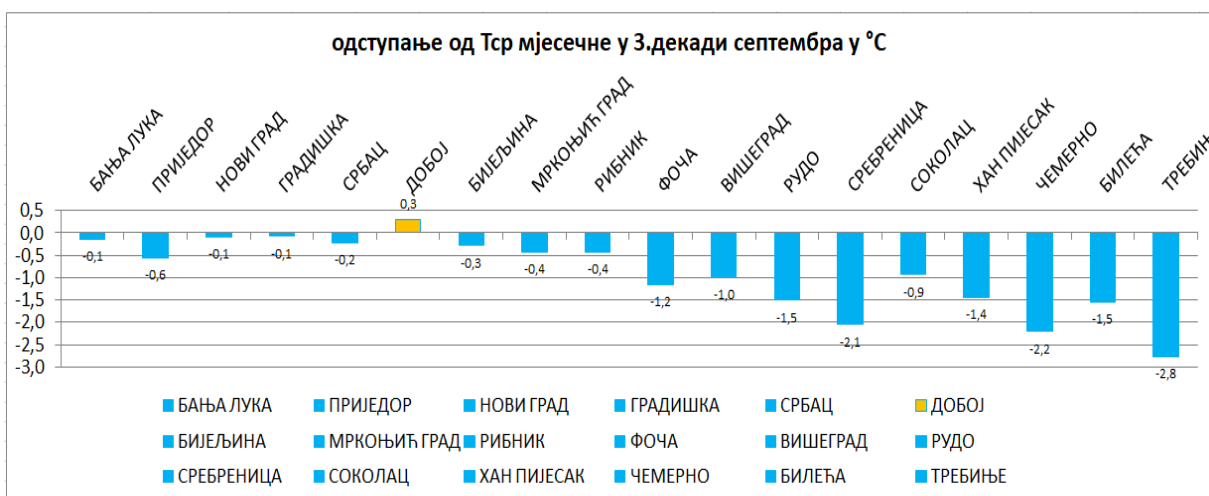
Нимало мање значајне падавине, су биле на западу и сјеверозападу Српске, гдје је Приједор забиљежио количину од 109,3 l/m², а просјечне мјесечне падавине за Приједор су 111 l/m². Занимљиво је примјетити да је у Сарајевско романијској регији и Подрињу било мало падавина, знатно испод просјека.

Тренд температуре у трећој декади септембра је био негативан уз наглији пад, тако да је средња температура у трећој декади била у већини мјеста око или мало испод просјека, а знатно на истоку, југоистоку и југу. У Требињу је средња температура треће декаде била за 2,8°C испод просјечне. Занимљиво је да је 26.септембра Требиње имало средњу температуру 12,5°C (Тср просјечно за Чемерно, за септембар је 12,6°C)

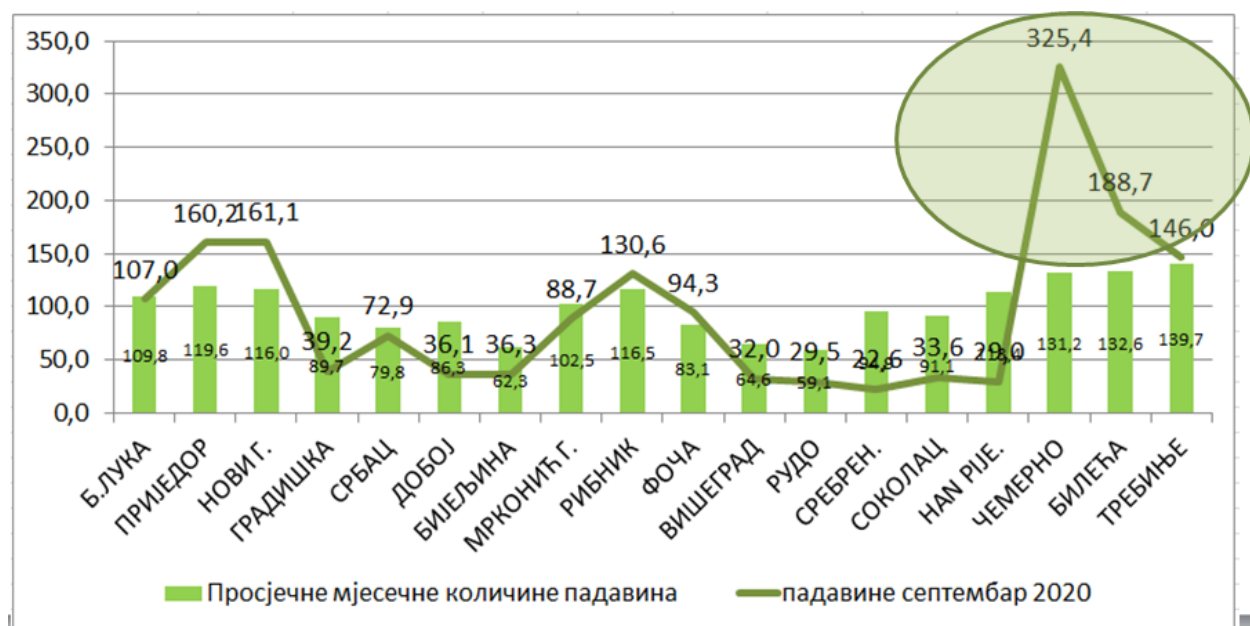

Графикон доле приказује одступање од средње мјесечне температуре септембра.

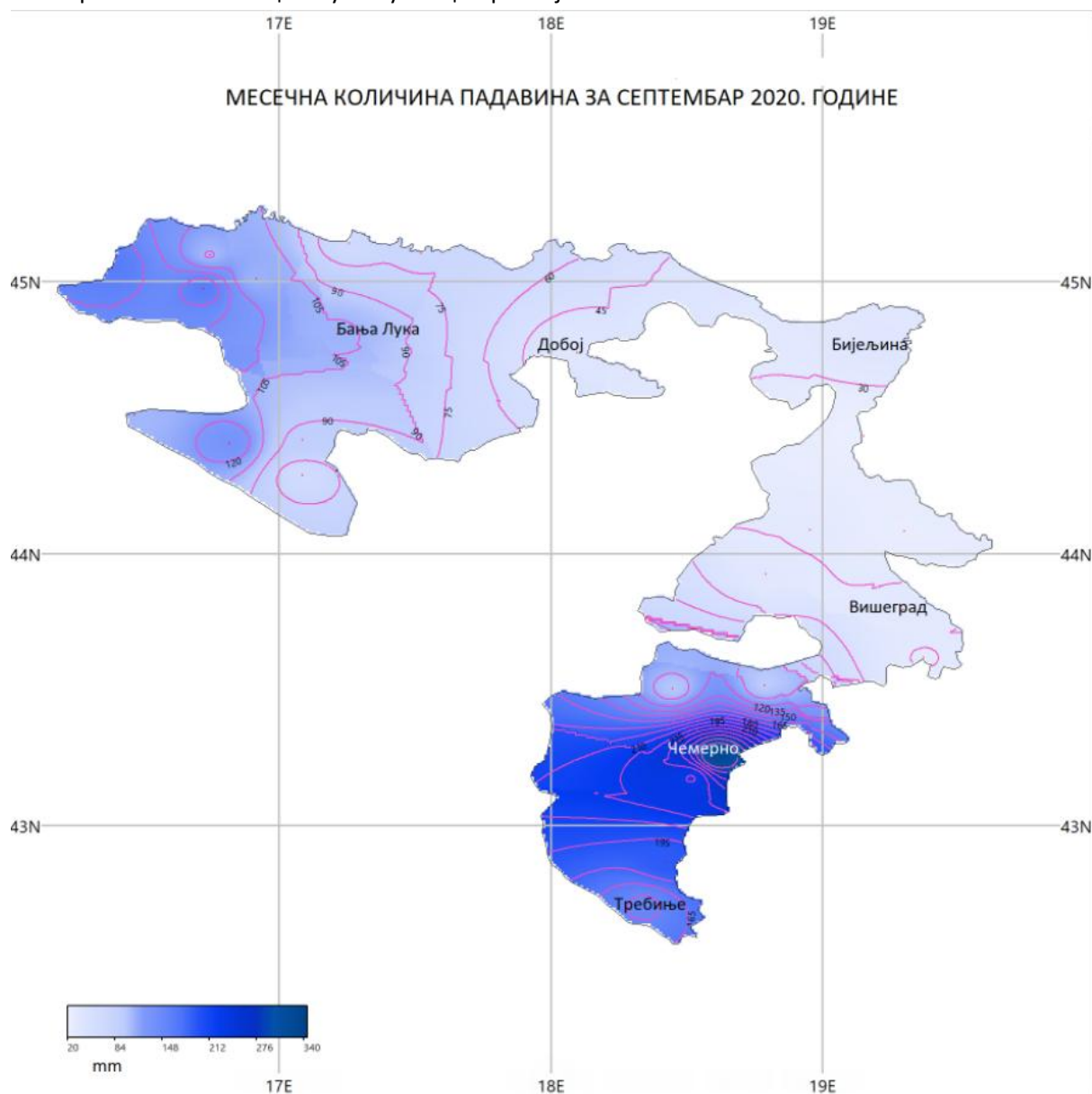
Карактеристике мјесеца везано за основне параметре, температуру и падавине за мјесец септембар изгледају овако.

Падавине у мјесецу септембру:

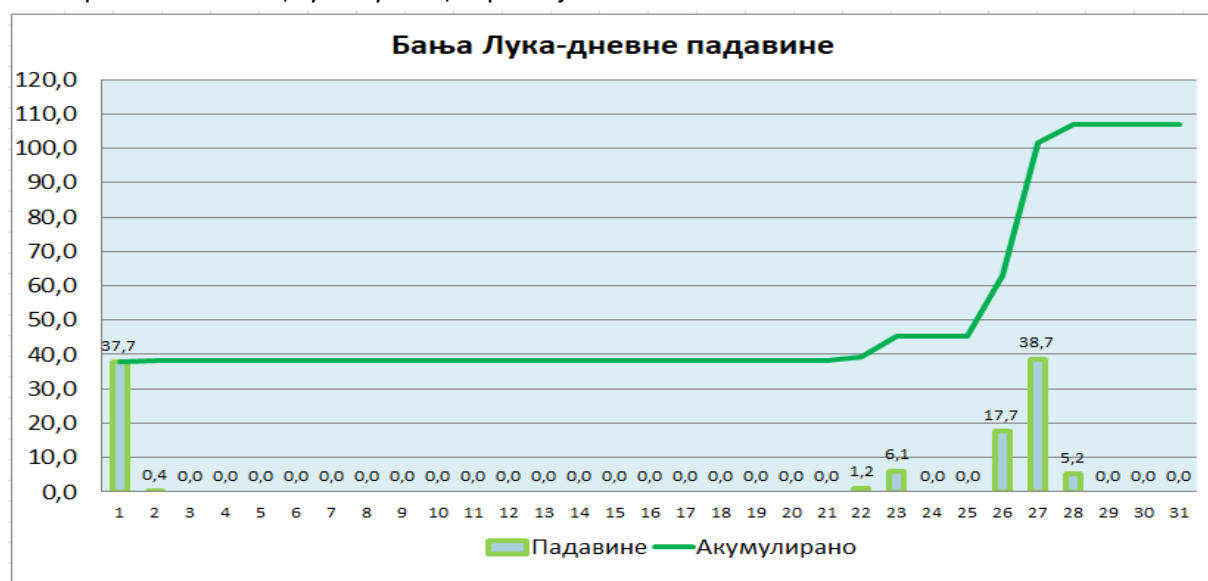

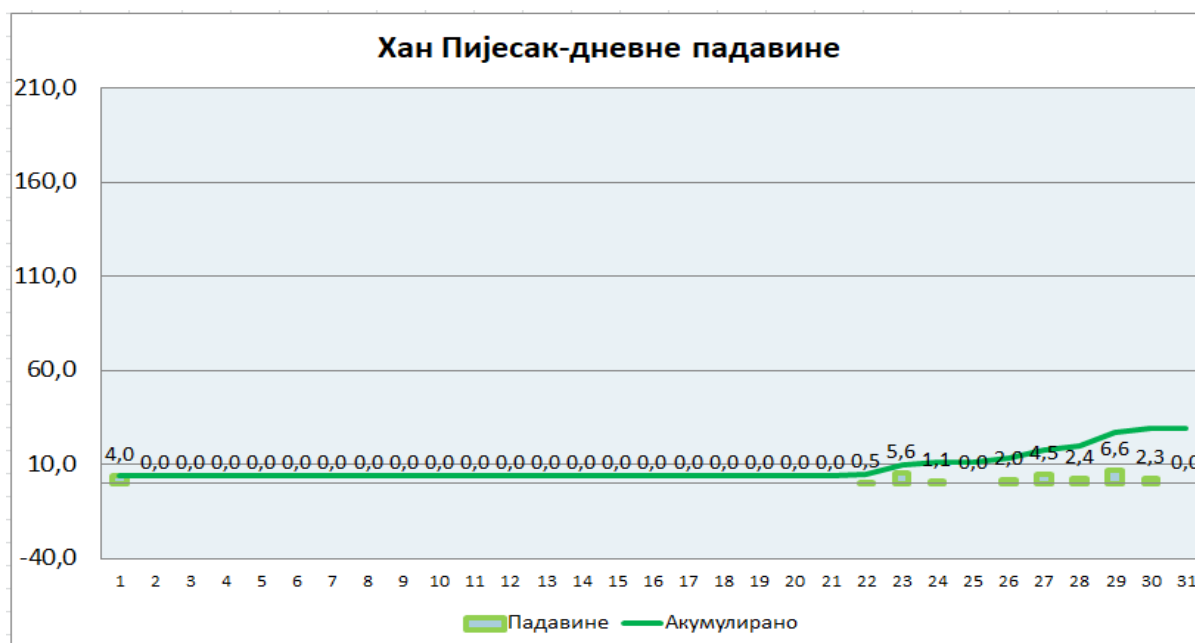
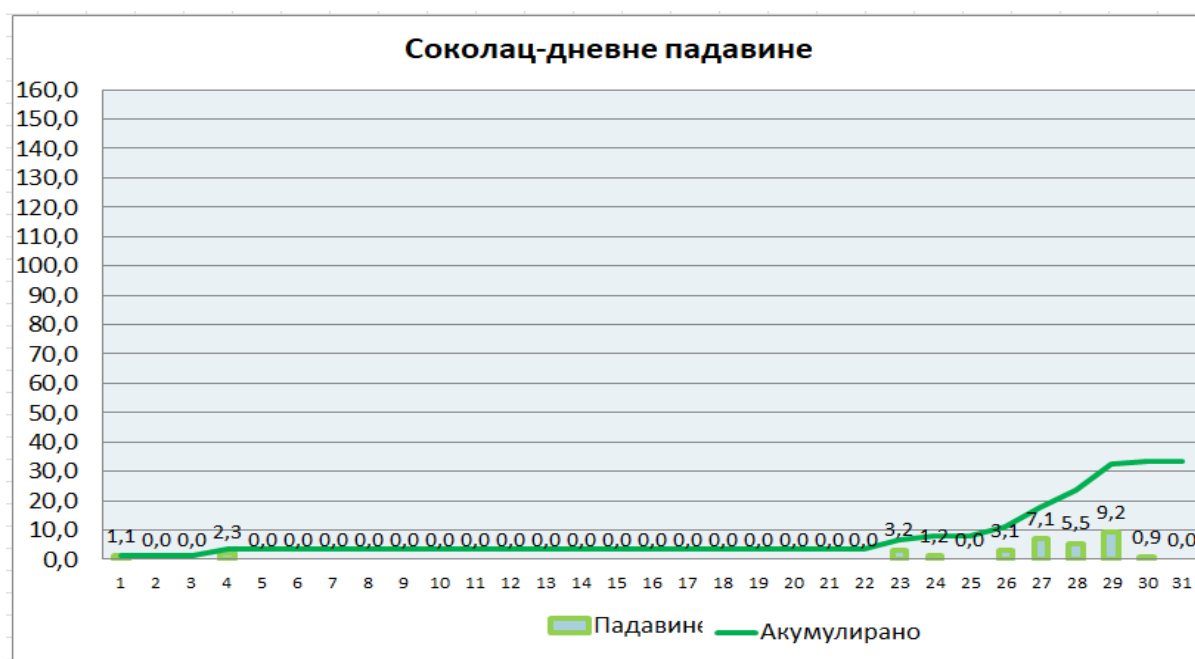
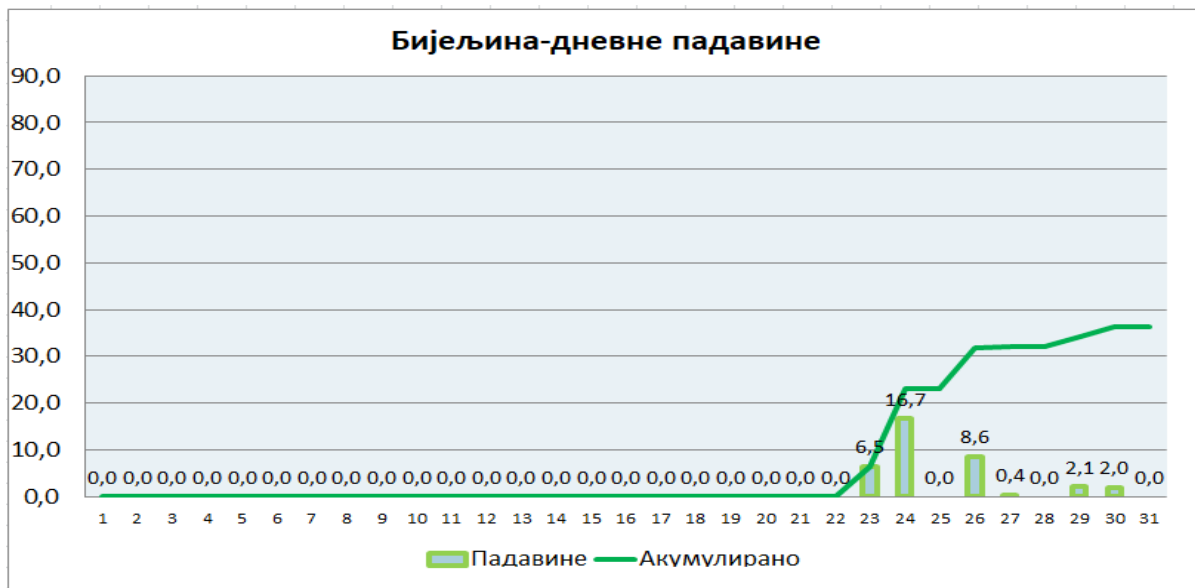
Мањак падавина је забиљежен у Посавини, Семберији, Подрињу и сарајевско романијској регији, а вишак у Крајини и Херцеговини.

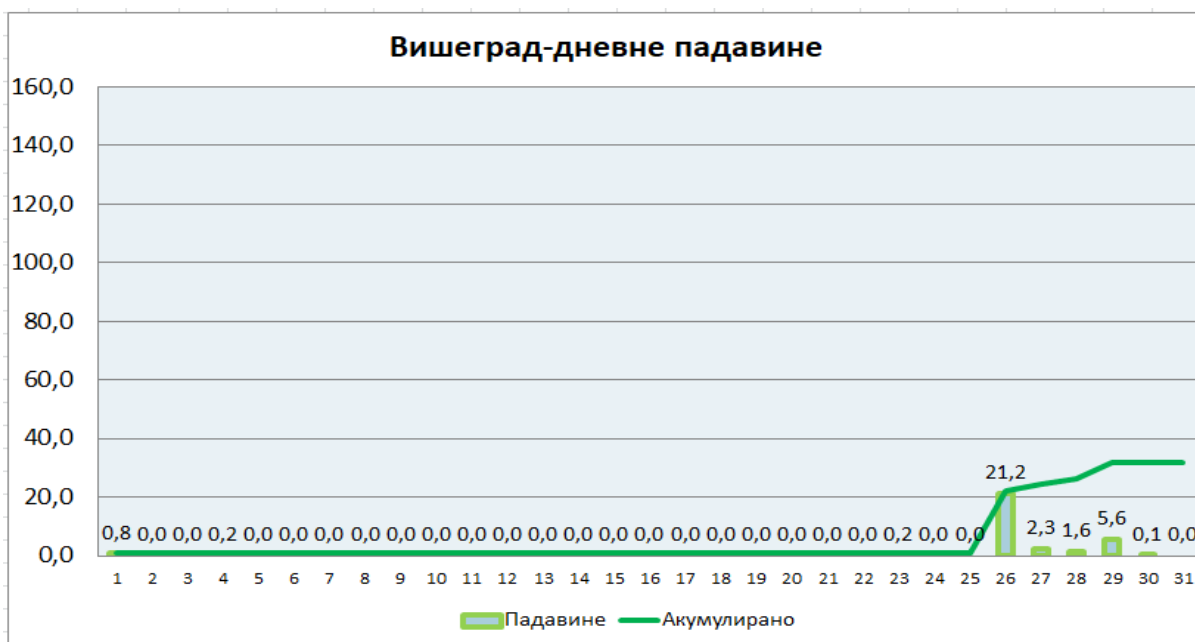
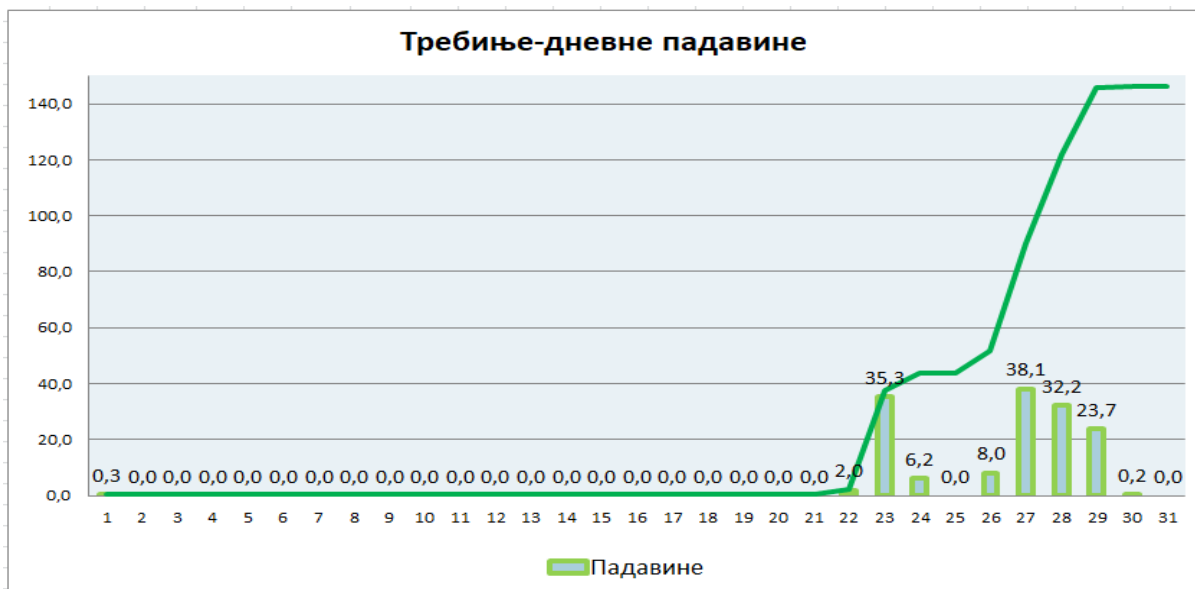
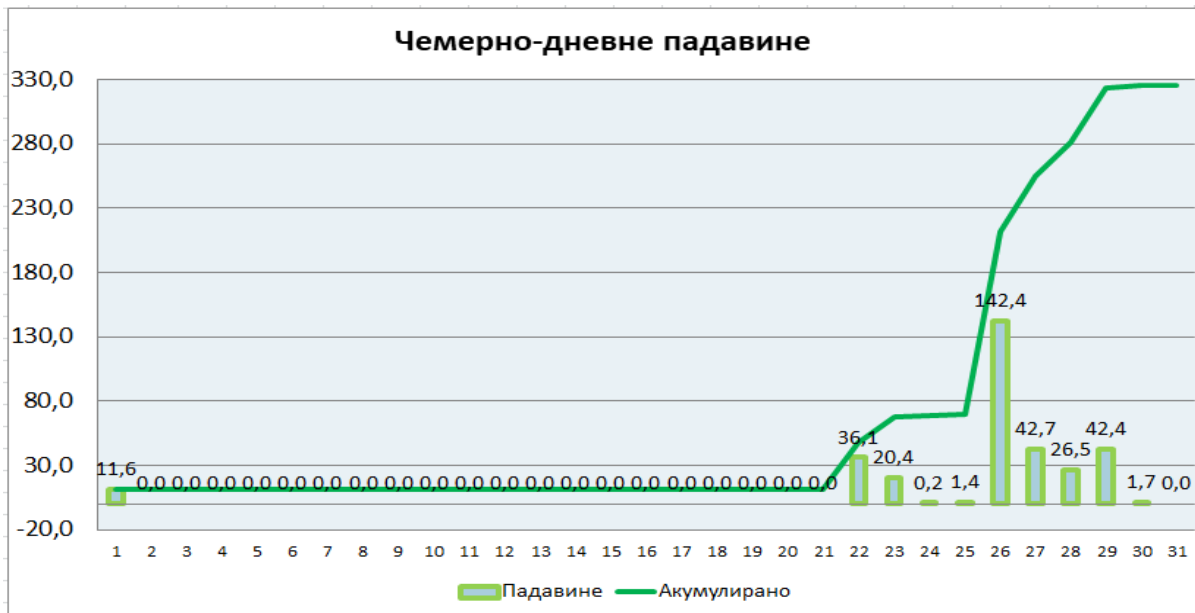
На следећој слици је приказана количина падавина за мјесец септембар 2020.године на метеоролошким станицама у Републици Српској.

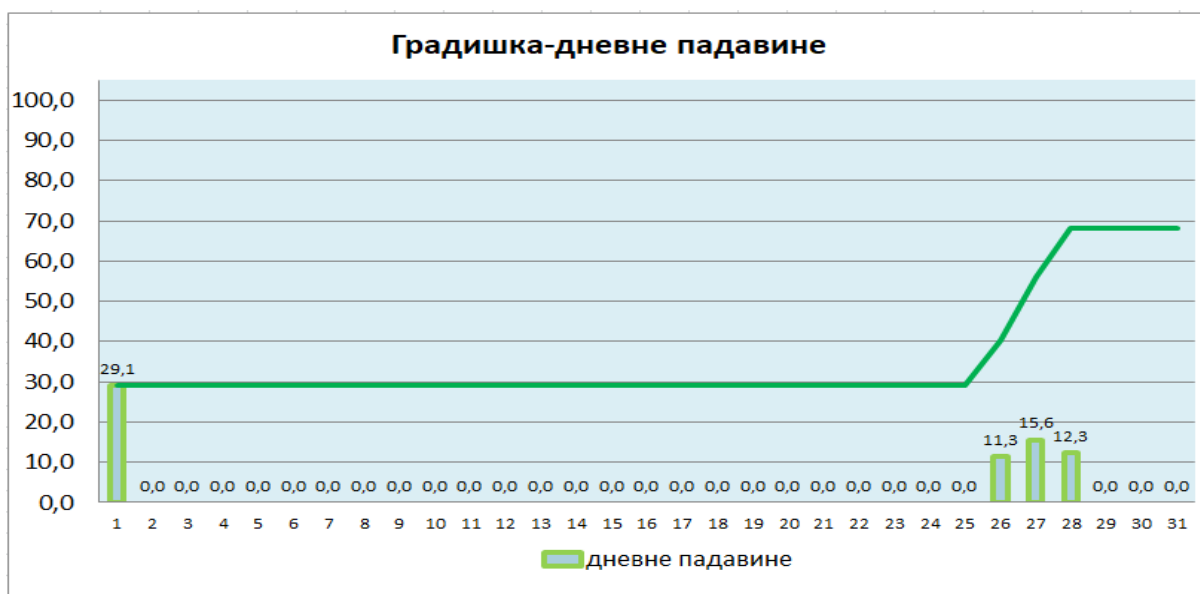
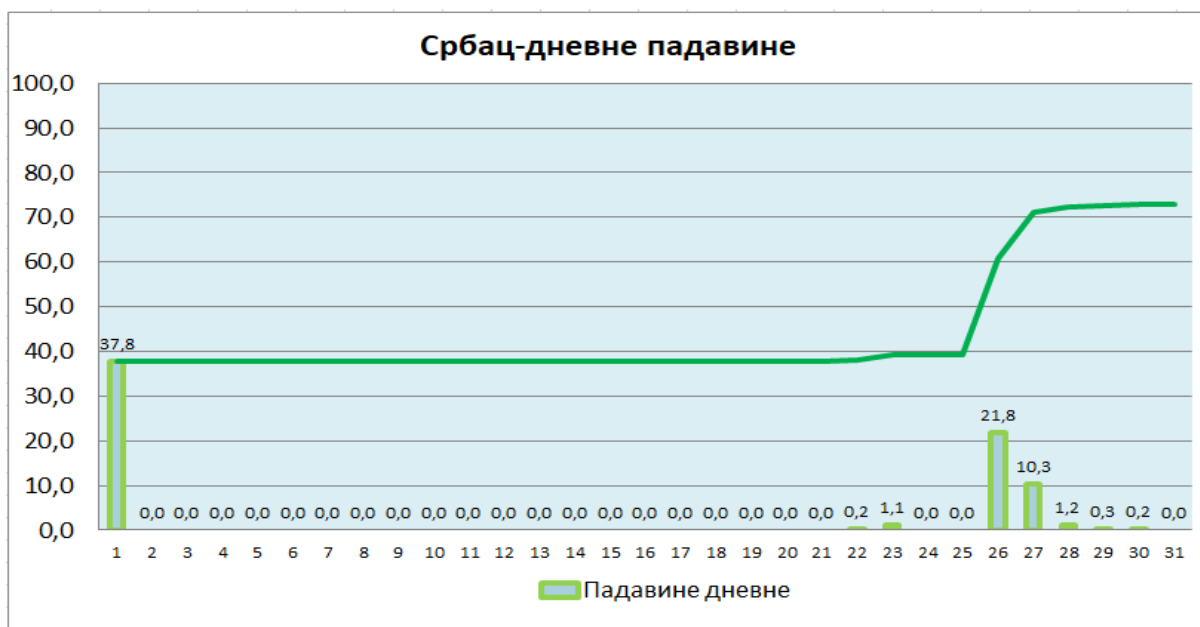
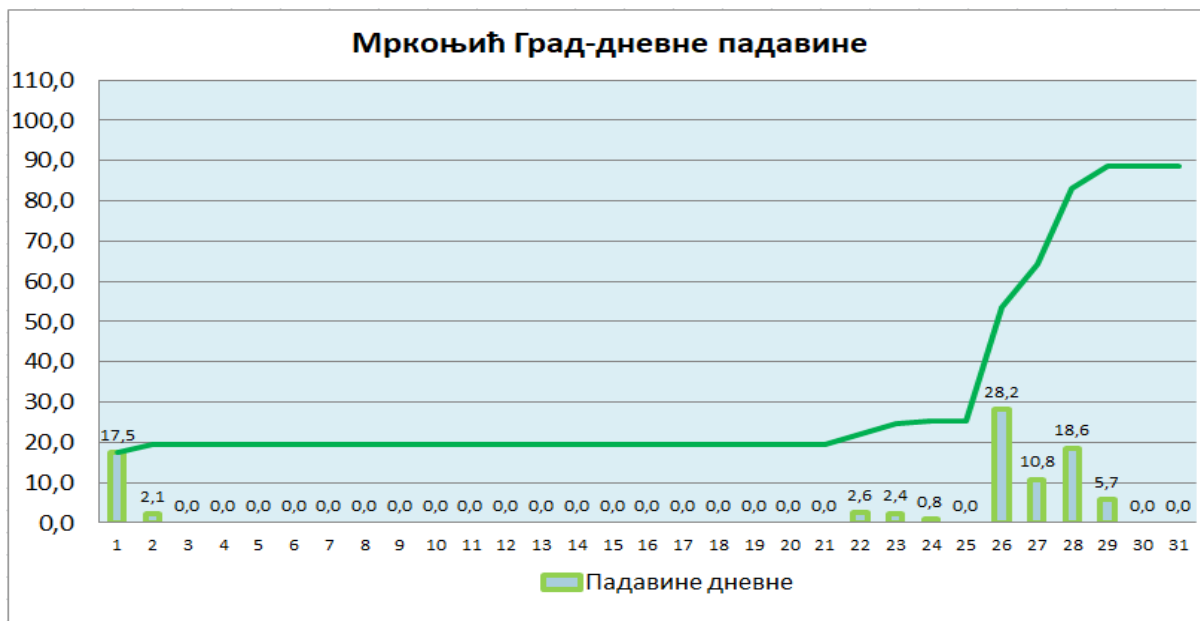

На следећим графицима приказан је мјесечни распоред падавина за одређене метеоролошке станице у Републици Српској.

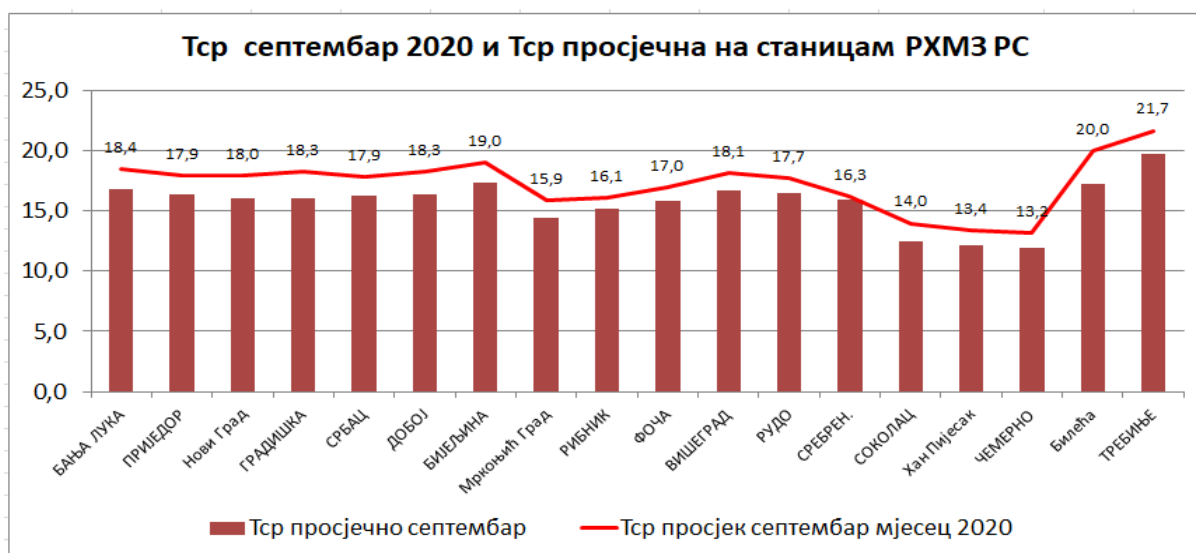
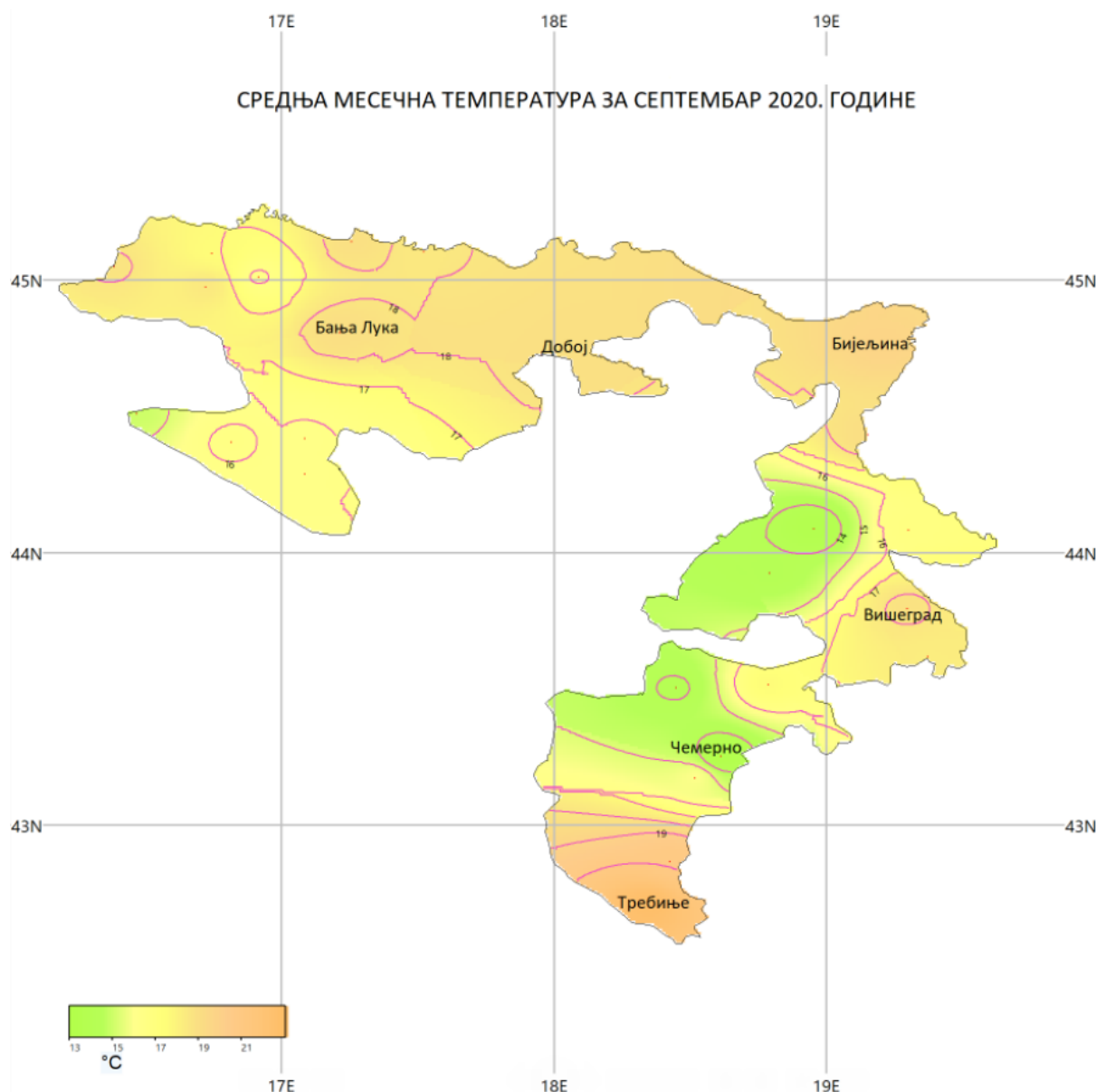

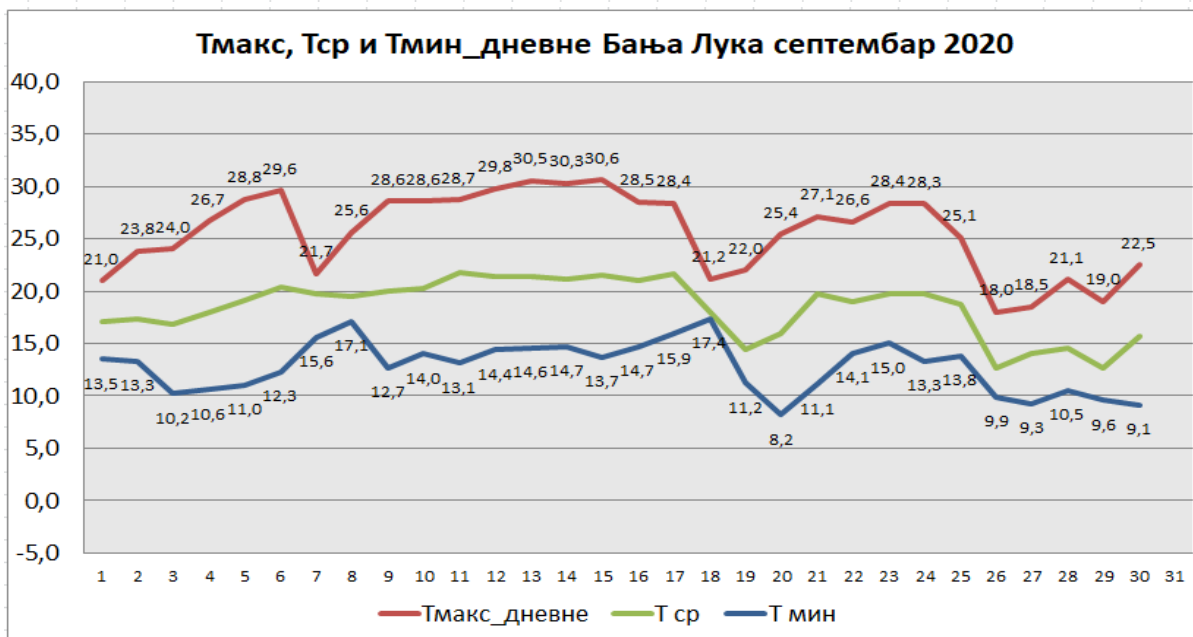
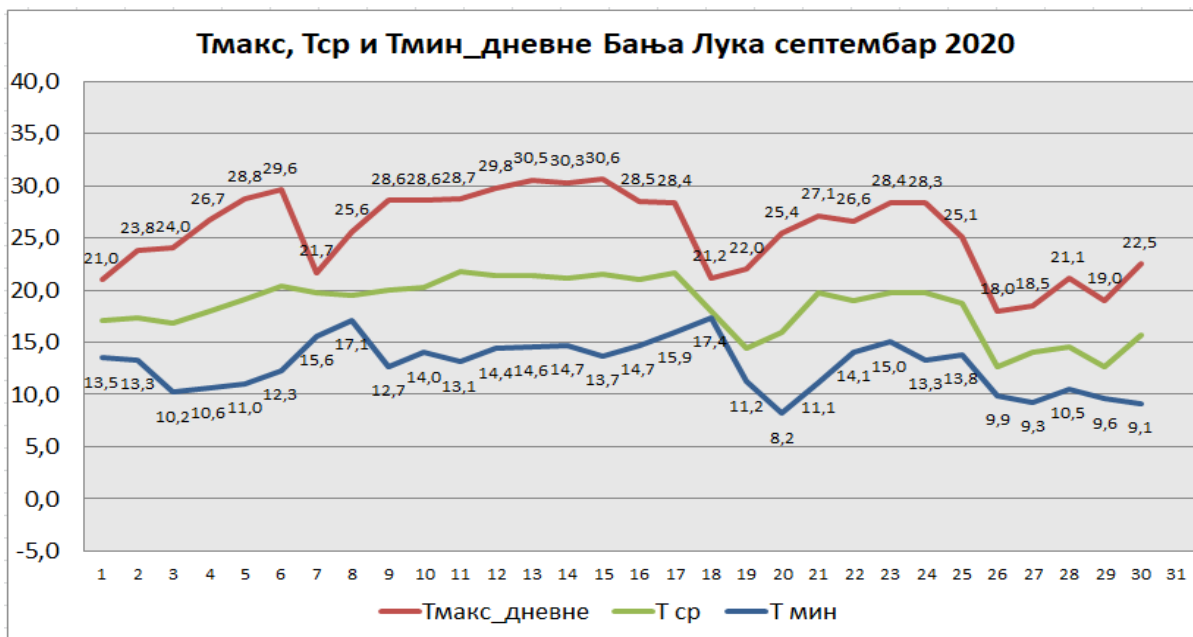
Температура у мјесецу септембру:

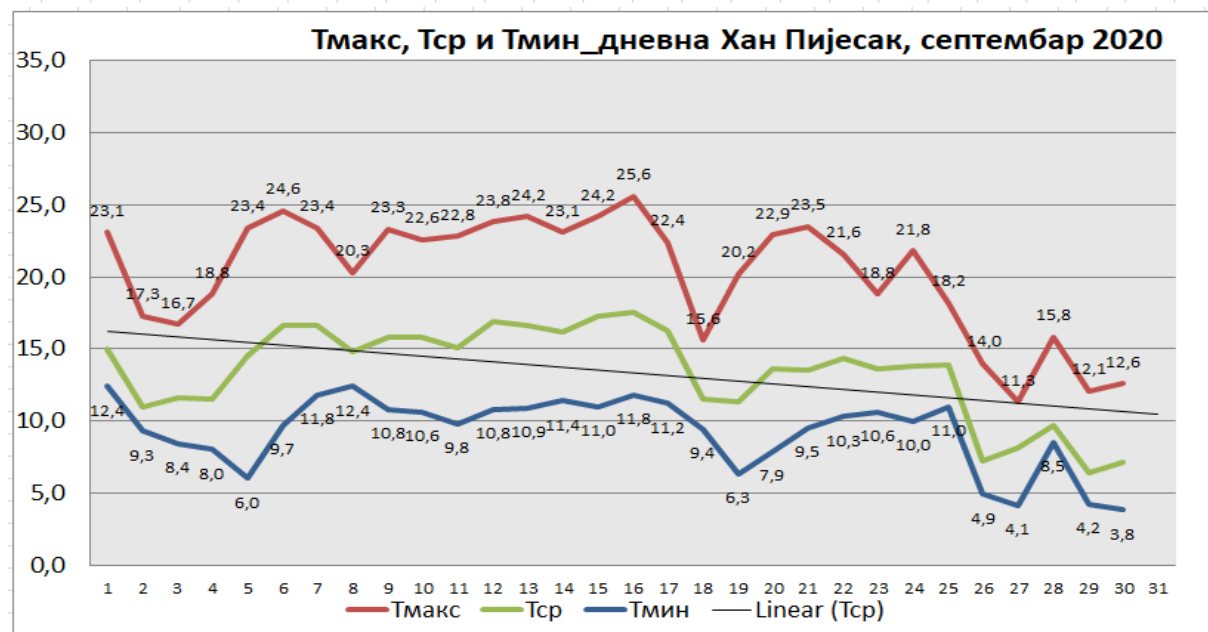
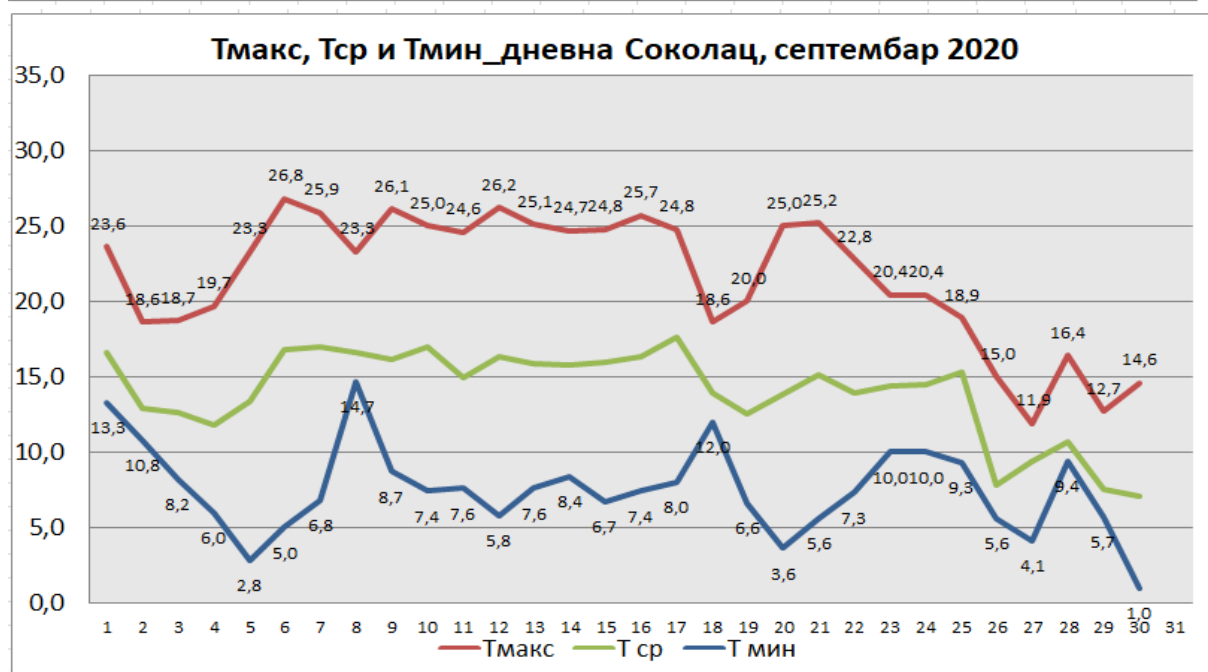
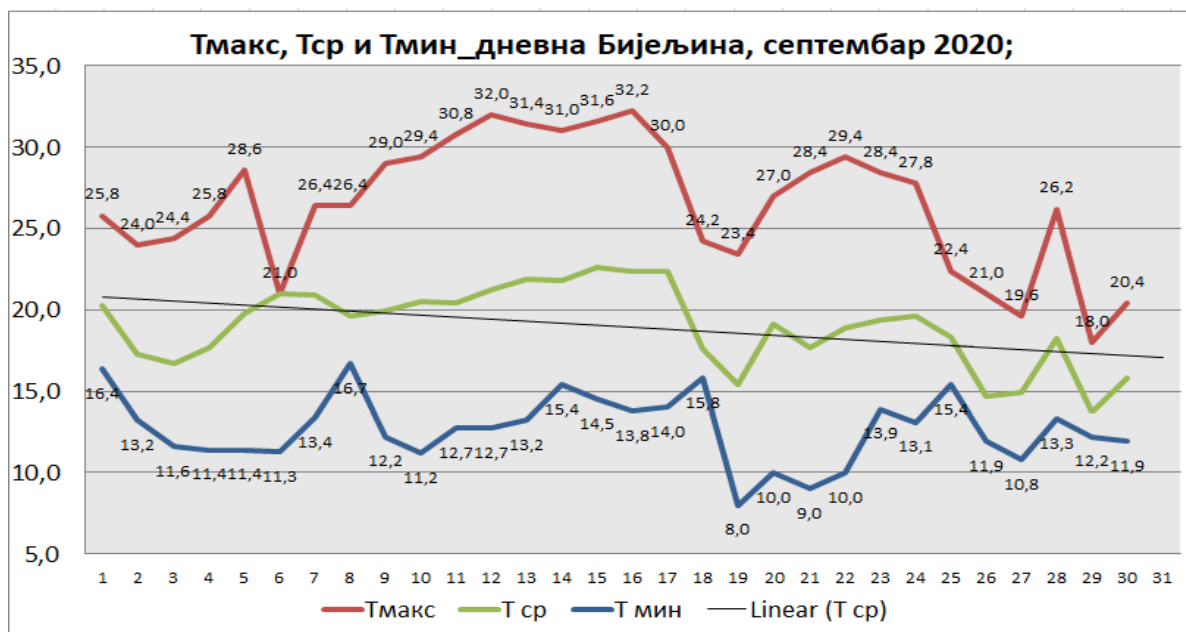
Доносимо прво карту расподјеле средње мјесечне температуре за мјесец септембар 2020., на метеоролошким станицама Републике Српске.

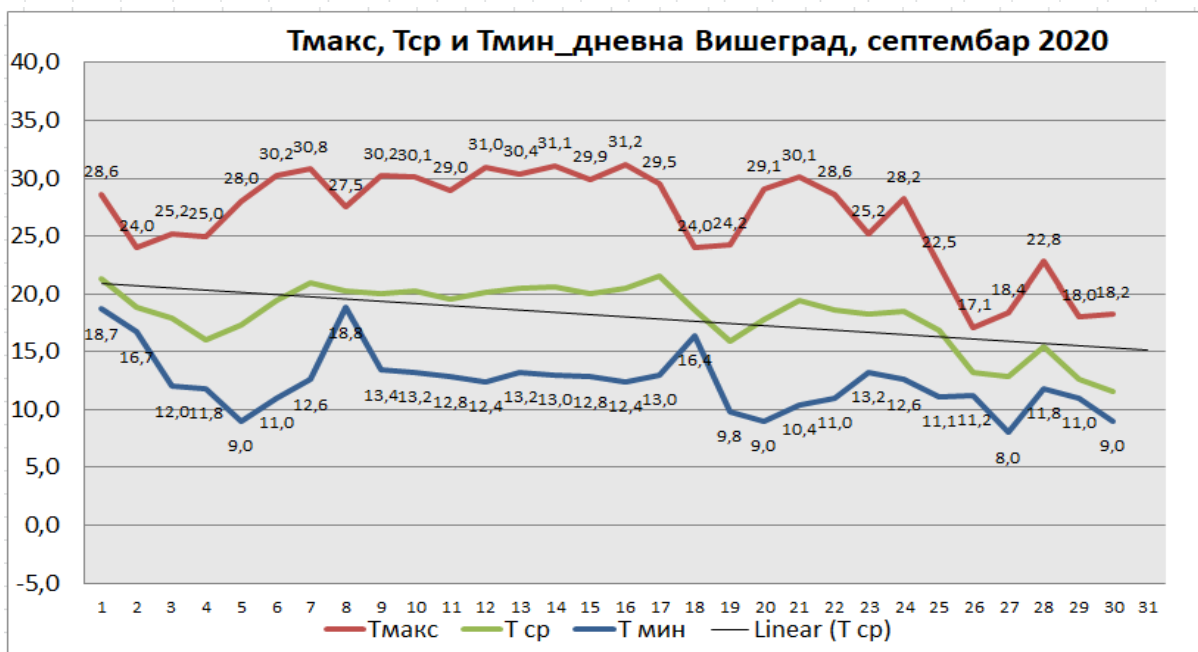
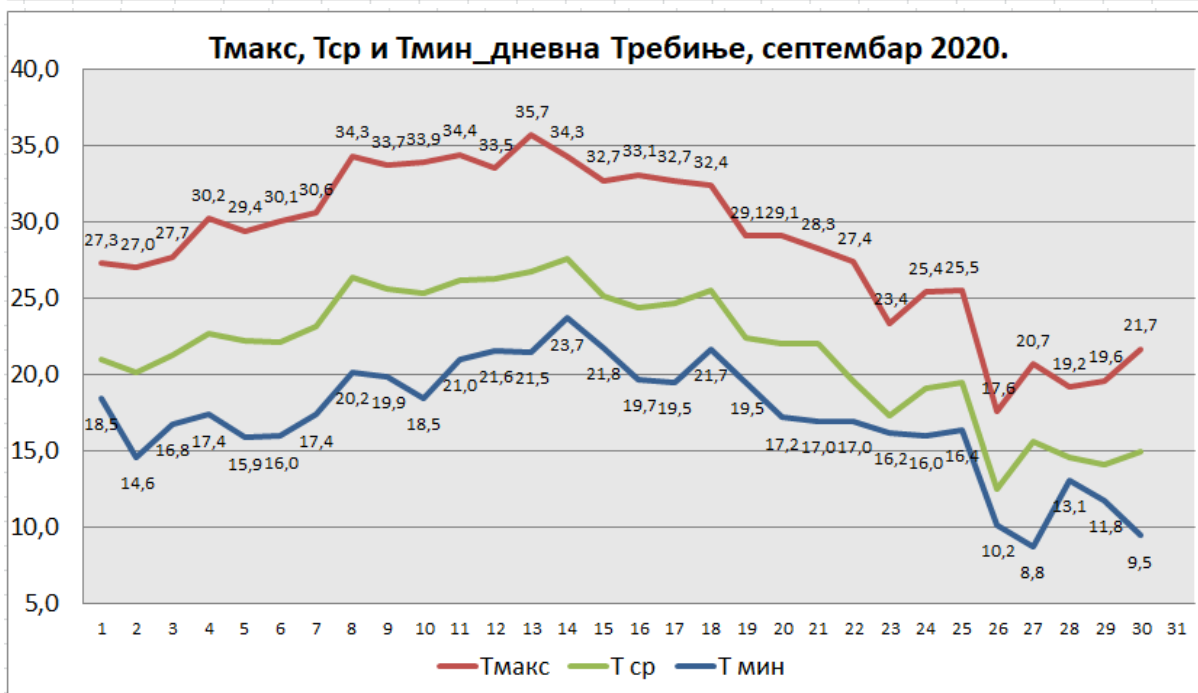
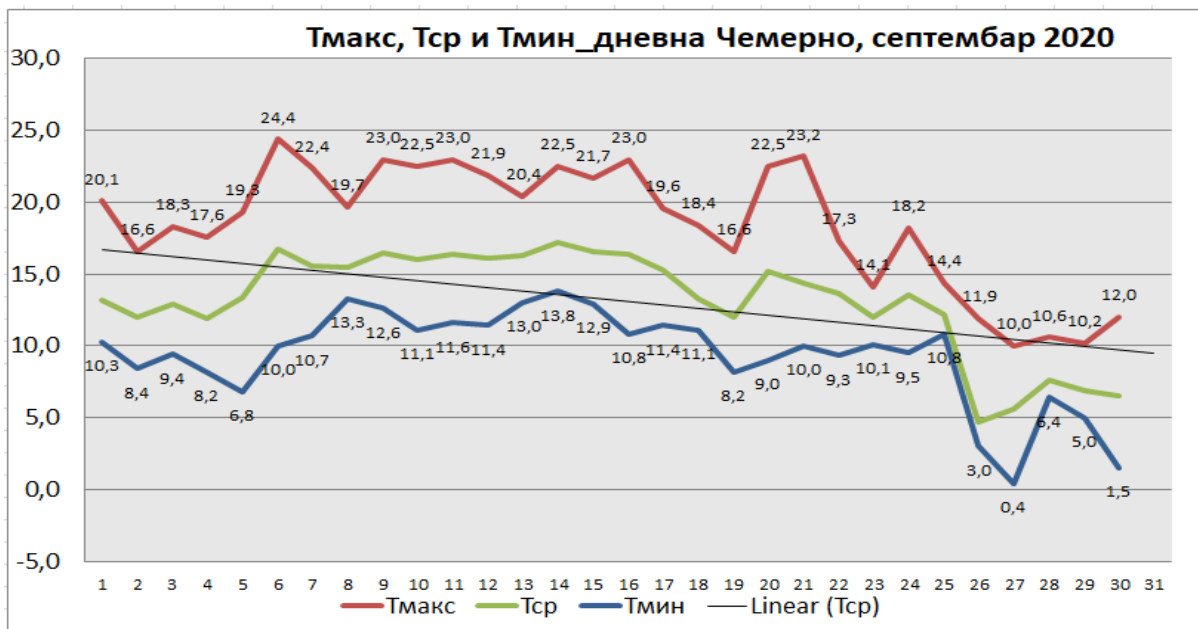

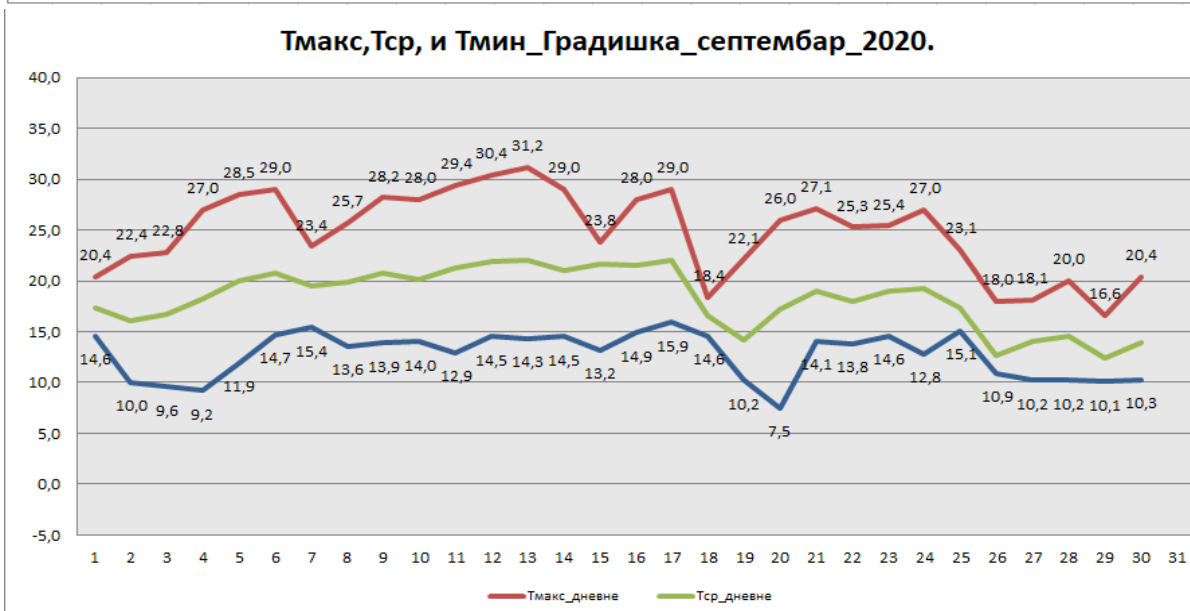
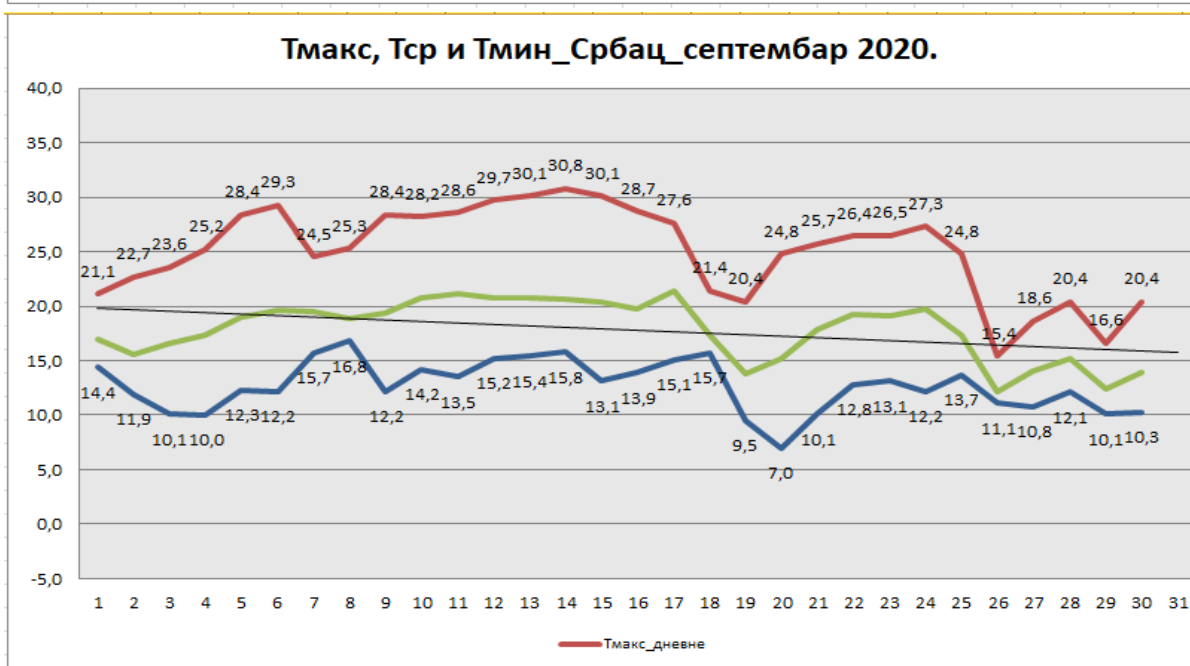
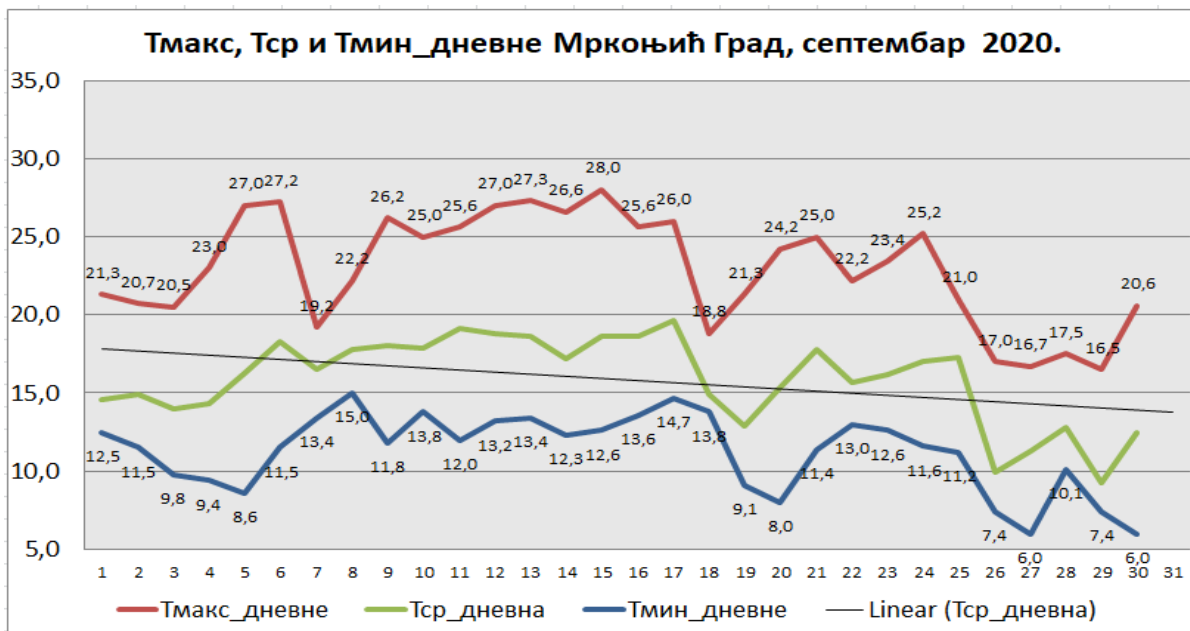
*просјек се односи на период после 1991. године

На следећим графицима приказан је ход средње дневне температуре за одређене метеоролошке станице у Републици Српској.

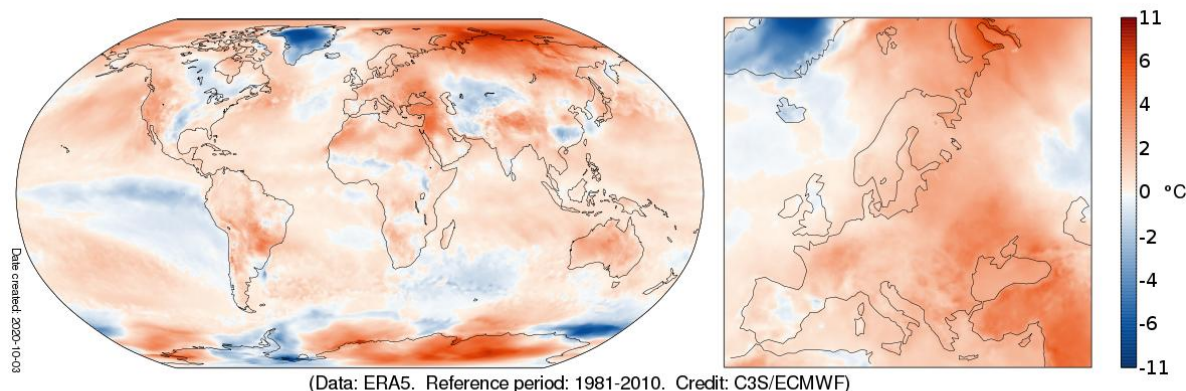

Према CLIMAT CHANGES SERVICES (Copernicus programme-<https://climate.copernicus.eu/>) стање климе септембра мјесеца глобално и у Европи је следеће (преносимо преглед, ради цјеловите слике стања климе код нас и у Европи):

Аномалија приземне температуре септембар 2020

Surface air temperature anomaly for September 2020

(Data: ERA5. Reference period: 1981-2010. Credit: C3S/ECMWF)

*Аномалија површинске температуре ваздуха за септембар 2020. у односу на септембарски просек за период 1981-2010; ERA5. Credit: Copernicus Climate Change Service/ECMWF.

Глобално и у Европи, септембар 2020. био је најтоплији забиљежени септембар. Температуре су биле знатно изнад просечних температура у многим регионима, са значајним изузетком прохладних услова Ла Ниња у источном тропском Пацифику. Арктички морски лед забљежио је свој други најнижи просјек у септембру, више од 40% испод просјека 1981-2020, док је антарктички морски лед био нешто изнад просјека. Сушнији услови од просјека догодили су се у већем дијелу Европе. Ипак, неки региони су имали влажније услове од просјека, са обилним падавинама које су проузроковале поплаве, на примјер у Грчкој због medicane Ianos (извантропског циклона). Тропске олује захватиле су многе дијелове свијета, укључујући урагане Sally и Beta у Сјеверној Америци, те тајфуне Noul и Maysak који су захватили југоисточну Азију, односно Корејско полуострво и Јапан.

У септембру 2020. падавине, релативна влажност и влажност тла, показале су релативно конзистентне обрасце широм Европе, при чему су сва три показатеља била или изнад просјека, што указује на влажније услове од просјека, или обрнуто испод и на тај начин указују на сушније услове од просјека, док је температура била готово равномјерно изнад просјека.

Услови су били претежно сушнији од просјека, посебно у већем дијелу Француске, земаља Бенелукса, западног дијела Њемачке и већег дијела источне Европе, укључујући Балкан, на шта указује знатно исподпросјечна влага у тлу.

Подручја која су имала влажније услове од просјека била су сејверна Скандинавија, сјеверна и централна Шпанија, централна Италија, Грчка и пространи регион, који се протезао од источних Алпа, сјевероисточно до Пољске. Ови региони су показали падавине и влагу у тлу изнад просјека 1981-2020; за влагу у тлу, овај потоњи географски појас је још већи, укључујући читав алпски лук и сежући према сјеверу до западног Сибира.

Медитерански ураган (такође се назива и „medicane“) Ianos, донео је обилне кише, док је Грчка доживјела јаке поплаве.

Аномалија падавина, релативне влаге и температуре за септембар 2020

Anomalies for September 2020

